

Očuvanje kvalitete programa

Jasenka Pregrad

4. Susret Mreže škola bez nasilja
11. i 12. studenoga 2010., Zagreb

Program sada i ovdje

Kvaliteta?

- 98% učenika jedne škole u Zagorju kaže da je Program koristan – “To nas obavezuje!”
- nakon 4 godine od početka provedbe Programa broj djece koja zlostavljaju smanjuje za $2/3$, a broj djece koja trpe zlostavljanje za $1/2$.
- Većina roditelja (njih 70% – 80%) procjenjuje da aktivnosti u smanjivanju nasilja koje je škola poduzela daju rezultate.

Istraživanje 'Roditeljstvo pred malom maturom:

- Pogled iz tri kuta, izazovi i podrška'
- Podaci su prikupljeni u veljači i ožujku 2010.
- Ustupila prof. Nina Pećnik, Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada, Sveučilište u Zagrebu

Usporedba škola koje su u UNICEF-ovom programu Stop nasilju među djecom s ekvivalentnim školama – učenici

<i>Pitanje</i>	<i>Razlika značajna na --- % rizika</i>	<i>Smjer razlike</i>
Voliš li ići u školu?	8%	Više unicef
Koliko te brine odnos s vršnjacima?	3%	Manje unicef
Udario/ošamario nekoga	10%	Manje unicef
Širio glasine (tračeve, laži) o nekome	Nema razlike	
Namjerno isključio nekoga iz društva (ili okrenuo druge protiv nekoga)	Nema razlike	
Psovao ili vrijeđao nekoga ili njegovu/njezinu obitelj	18%	Manje unicef
Pokušao ugroziti nečiji ugled putem interneta	Nema razlike	
Rugao se nekome (zbog izgleda, ocjena i sl.)	nema razlike	

Roditelji

<i>Pitanje</i>	<i>Razlika značajna na --- % rizika</i>	<i>Smjer razlike</i>
Brine li Vas odnos druge djece prema Vašem djetetu u školi?	1%	Manje unicef
Brine li Vas odnos profesora prema Vašem djetetu?	1%	Manje unicef
Podrška školskog psihologa/pedagoga	6%	Unicef percipira veću podršku
Kao roditelju bi mi pomoglo: Dodatno osposobljavanje i osnaživanje učitelja za rad s djecom i roditeljima	6%	Manje unicef
Kao roditelju bi mi pomoglo: Pобоljšanje odnosa među djecom u školi	3%	Manje unicef

Kvaliteta?

- U rangu smo s najboljim programima u svijetu
  - Peter Smith, Debra Pepler and Ken Rigby: Bullying in Schools: How successful can interventions be? Cambridge University Press, 2004.
  - Nekolicina smanjuje zlostavljanje za 50%
  - Prosjek smanjenja zlostavljanja 15%
-
- Mogli bi još bolje!
  - “Svatko može toliko koliko može i još malo više”.

Poboljšanja i ovogodišnji naglasci

- - na podlozi informacija koje smo dobili od:
  - Mentora
  - Izvještaja za dobivanje i obnovu naziva
  - Izvještaja o edukacijama novih učitelja
  - Upita iz škola
  - Obilaska regija i regionalnih susreta Mreže

Poboljšanja i naglasci

- Prethodnih godina:
  - Deklaracija (odraslih i djece)
  - Kriteriji i postupak za obnovu naziva
  - Primjena obnove vrijednosti (restitucije)
  - Pojašnjavanje ciljeva programa
    - **Nasilje** : poštovanje, uvažavanje, osobni integritet
    - **Zlostavljanje** : ravnopravnost, dostojanstvo
  - Suradnjom s roditeljima
  - VPP

Poboljšanja i naglasci

- Ove godine
  - Ojačavanje 5. i 6. koraka – rad s učenicima koji su nasilni i trpe nasilje i njihovim roditeljima
  - Dorada svih materijala za mentore
  - Priprema nove kampanje
  - Letak i knjižica za roditelje
  - Novo dopunjeno izdanje priručnika

- **Program i svi prateći materijali doručeni, dopisani, uređeni**
- **Ušminkali smo ga ...**

... dajemo ga vama u ruke

U čije će krilo pasti?

- Tko se otima za ovaj (vjenčani) buketić?
- Kad je cijeli sustav u pitanju važno je prihvaćanje i vodstvo nadređenih (Ministarstva, AZOO, županijskih uprava)
- Međutim,
- Z. Bauman: **Odgovornost (za vrijednosti) je pojedinačna ili je nema**
- Dakle: ako ne padne u svako pojedinačno krilo nema očuvanja vrijednosti **poštovanja, uvažavanja osobnih integriteta, ravnopravnosti i dostojanstva – nema Škola bez nasilja.**

Moj najupečatljiviji dojam

- Nedostaje nam samopoštovanja, uvažavanja naših osobnih integriteta, osjećaja ravnopravnosti i osobnog dostojanstva
- Lako nas poljuljaju drugi (ono što čine a ne bi trebali ili ne čine a trebali bi)
- Lako nas poljuljaju kritike i optužbe
- Oklijevamo mirno i razložno stati iza sebe i zastupati naše i školske vrijednosti i odluke

- Često ističemo najteže slučajeve
- Uvrijeđeni smo što još uvijek ima nasilja u našim školama

- Kao da nam je više stalo da dokažemo da nam je teško u odnosu na nasilje nego
- Da uočimo pomak kod većine u školi i budemo zadovoljni onim što JESMO postigli

Priručnik – 2. dopunjeno izdanje

IMA NEKOLIKO UČENIKA KOJI MI SE
RUGAJU IZ ČISTA MIRA A JA IM
ODMAH UZVRATIM ALI SE NE
OSJEĆAM BOLJE, JA NJIMA BAREM
MISLIM NISAM NIŠTA NAPRAVIO
ZBOG ČEGA BI ME TREBALI MRZIT
A SADA SU I OD MENE NAPRAVILI
NASILNIKA NE VIDIM IZLAZA IZ TOGA
PONEKAD MISLIM ZAŠTO SAM DOŠAO
NA SVIJET ZBOG TOGA DA MI SE
SUI RUGAJU AKO NETKO IMA NEŠTO
PROTIV MENE JA ĆU TO POPRAVIT

Što smo mijenjali u priručniku

- *2. korak - Definiranje elemenata zaštitne mreže*
- *uvodni dio - šire pojašnjenje osnovnih razloga za uspostavu zaštitne mreže i osnove logike takvog pristupa; kazna (odmazda) : odgoj (obnova vrijednosti)*
- *Aktivnosti na razini odjela posebno pri određivanju VPP (detaljniji opis postupka i dobri i loši primjeri iz prakse,*
- *Aktivnosti na razini škole - odredbe i članci pojedinih zakona, pravilnika i protokola na koje se upiru potrebne promjene u aktima škole + poželjna procedura pri donošenju izmjena.*
- *Dorađen prvi roditeljski sastanak + letak za roditelje*

Što smo mijenjali u priručniku

- *3. korak – Zaštitna mreža je uspostavljena i djeluje*
- u ponekim aktivnostima iz 6 tema za sastanke razrednog odjela doručene su upute,
- dopisano opširno pojašnjenje razlike između pojma odgovornosti i krivice kao uvod u aktivnost *Tko je odgovoran za ponašanje?* u 4. temi.
- u *Aktivnostima s roditeljima* preuređen je kraj drugog roditeljskog sastanka i dodani su prijedlozi daljnjih mogućih tema za obradu na roditeljskim sastancima.

Što smo mijenjali u priručniku

- *5. korak – Učenici traže pomoć*
- detaljnije je opisan postupak obnove vrijednosti (restitucije) s primjerima, te odgovorima na pojedine teškoće i otpore koje smo zamijetili kod učitelja u odnosu na primjenu ovog postupka.
- Odlučili smo pojam restitucije koji je specifično vezan za realitetnu terapiju zamijeniti izrazom „obnova vrijednosti“ jer bolje opisuje namjeru i cilj postupka i daje više slobode u primjeni.
- Ne rabimo izraz „nadoknada štete“, jer se pokazalo da ga se često krivo tumači i lako brka s kaznom.
- (To nazivlje smo dosljedno izmijenili u čitavom tekstu Priručnika.)

Što smo mijenjali u priručniku

- *6. korak – Škola reagira i djeluje prema školskom protokolu o postupanju*
- izmijenili smo već i sam naslov dodavši mu „prema školskom protokolu“ kako bi napravili razliku u odnosu na Protokol o postupanju u slučajevima vršnjačkog nasilja i zlostavljanja Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti na koji se često pozivamo u priručniku.
- Dopisali smo dio koji se odnosi na suradnju s roditeljima djece koja se ponašaju nasilno i djece koja trpe nasilje.

Što je novo u priručniku

- *1. korak – Osviještenost o postojanju problema* osim rezultata upitnika za učenike iz 2004. dodani su i rezultati iz 2008/10. godine, te su međusobno uspoređeni
- *Kriteriji kvalitete i održivosti škola bez nasilja i održivost programa*
- što se u okviru našeg Programa događalo od 2005. godine do danas,
  - opisan je nastanak *Mreže škola bez nasilja* s
  - Deklaracijom o zaustavljanju vršnjačkog nasilja koja je donesena na osnivačkom skupu Mreže,
  - dječja deklaracija *Škola za nas*.
  - Program *Prekini lanac* koji je dodatak ovom osnovnom Programu

Što je novo u priručniku

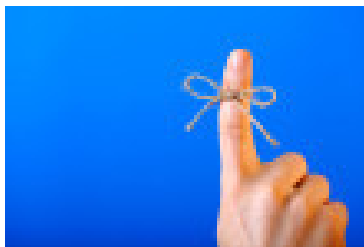
- *Iz evaluacije programa – što smo naučili*
- podaci evaluacija provedenih prilikom obnavljanja naziva škole bez nasilja koji pokazuju da program nakon tri i više godina provedenja smanjuje broj učenika koji zlostavljaju za $\frac{2}{3}$, a broj djece koja trpe zlostavljanje za $\frac{1}{2}$.

Letak za roditelje

- Prigovori: stari priručnik preopširan, roditelji ne znaju za provođenje programa
- osnovne informacije o Programu
- kako prepoznati trpi li dijete nasilje ili se nasilno ponaša,
- što roditelji mogu učiniti povodom vršnjačkog nasilja.
- Letak = poziv na prvi roditeljski sastanak

Knjižica za roditelje

- Za one koji hoće znati više
- Dijeliti na 1. roditeljskom sastanku (i kasnije)
- Važna uvodna riječ roditeljima o roditeljevanju – razumijevanje i suosjećanje
- Napisano puno od toga što biste voljeli da roditelji znaju/misle/vide/(ne)čine
- Pročitati prije nego je date roditeljima u ruke

- Ima nas koji ćemo uhvatiti buketić - program, smjestiti ga u svoje krilo i tražiti načine da on i dalje živi jer **hoćemo djeci osigurati bolji svijet**

- **Razveselit ću se** svima koji budu htjeli dalje i tražili načine kako, a neću se obeshrabriti kad vidim one koji neće dalje i one kojima nije stalo = moj način nošenja sa stresom i osobnom odgovornošću za ovaj svijet koji imamo

